

Raadsvoorstel

Team: Directie en Concerncontrol Steller: Kors van der Wolf	Portefeuillehouder: Ton Spek
Onderwerp: Voornemen tot het verlenen van medewerking aan een opvanglocatie voor asielzoekers in Sliedrecht-Noord	
Openbaar: Ja	Afdoening motie en/of toezegging: Is hiermee een motie afgedaan? n.v.t. Is hiermee een toezegging afgedaan? n.v.t.
Zaaknummer: 2023-0023639	Fatale termijn:
Bestuurlijke route: College van burgemeester en wethouders Beeldvormend- Gemeenteraad Sliedrecht Besluitvormend - Gemeenteraad Sliedrecht	Planning: 14 februari 2023 16 februari 2023 21 februari 2023

Onderwerp

Voornemen tot het verlenen van medewerking aan een opvanglocatie voor asielzoekers in Sliedrecht-Noord

Beslispunten

De gemeenteraad voor te stellen om:

1. Geen wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen ten aanzien van het voornemen om:
 - A. het gesprek aan te gaan met het COA over het inrichten van een opvanglocatie voor 100 asielzoekers, waarmee we in ieder geval onze eigen taakstelling realiseren;
 - B. daarnaast maximaal 150 extra opvangplekken mogelijk te maken, onder de voorwaarde dat er harde afspraken worden gemaakt met omliggende gemeenten over de huisvesting van statushouders door hen;
 - C. de geschiktheid te onderzoeken van een locatie in het te ontwikkelen gebied Sliedrecht-Noord.

Samenvatting voor de raad:

Het college heeft het voornemen tot het verlenen van medewerking aan een opvanglocatie voor asielzoekers in Sliedrecht-Noord en vraagt de raad middels dit voorstel om geen wensen en bedenkingen uit te spreken.

Inleiding

De huisvesting van asielzoekers in breder perspectief

Het aantal asielzoekers in Nederland is het afgelopen jaar sterk gestegen. De verwachting is dat het aantal in 2023 en 2024 nog verder zal stijgen. De problemen die dit in de opvang op heeft geleverd en nog steeds oplevert zijn de afgelopen periode pijnlijk zichtbaar geworden. Het is aanleiding geweest voor het kabinet om diverse maatregelen te nemen. Zo wordt er onder meer gekeken hoe we de toestroom van asielzoekers in ons land beter kunnen reguleren. Daarnaast zijn gemeenten dringend gevraagd om op korte termijn nieuwe locaties voor asielopvang beschikbaar te stellen. Tot slot wordt opgeroepen om crisisnoodopvang om te zetten naar reguliere opvang. Het doel van deze maatregelen is te komen tot een duurzaam opvanglandschap, waarbij er voldoende structurele ruimte is om asielzoekers op te vangen, die de draagkracht van de samenleving niet te boven gaat en asielzoekers eerlijk over Nederland worden verdeeld.

Huidige situatie voor realisatie opvangplekken in Nederland

Het Rijk is verantwoordelijk voor het realiseren van opvangplekken voor asielzoekers. Gemeenten stellen daarvoor – op vrijwillige basis – ruimte beschikbaar. In de afgelopen jaren is gebleken dat het aantal asielzoekers sterk fluctueert. Door het Rijk is het beleid gevoerd de beschikbare opvanglocaties ook weer direct af te schalen als de instroom afneemt. Dat heeft erin geresulteerd dat er nu, met de sterk gestegen instroom, te weinig opvanglocaties beschikbaar zijn. Het Rijk beoogt nu voor langere periode (minimaal 5 jaar) locaties beschikbaar te maken, die op momenten dat de instroom beperkt is, ook op andere wijze ingezet kunnen worden. Daarvoor heeft het Rijk echter locaties nodig en op dit moment worden die op vrijwillige basis onvoldoende door gemeenten aangeboden.

Nieuwe wettelijke taak gemeenten

Gezien het bovenstaande komt de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (bekend als de Spreidingswet). In deze wet krijgen alle gemeenten de wettelijke taak asielzoekers op te vangen. De wet is nog niet afgerond maar de verwachting is dat deze – na revisie op basis van het advies van de Raad van State van 6 februari j.l. – later dit jaar in werking zal treden.

Rol Regietafels

Inmiddels is vastgesteld dat de gezamenlijke gemeenten uiterlijk tegen het einde van dit jaar ruim

75.000 opvangplekken voor asielzoekers dienen aan te leveren. Via Landelijke-, Provinciale-, en Regionale regietafels wordt nu de laatste hand gelegd aan het bepalen van de precieze aantallen per individuele gemeente. Er is daarbij ruimte gelaten aan gemeenten om op regionaal niveau samen te werken en taakstellingen voor bijvoorbeeld asielopvang en huisvesting statushouders onderling uit te ruilen. Wanneer gemeenten op regionaal niveau niet zelf op basis van vrijwilligheid met een sluitend aanbod komen, zal het Rijk aan de gemeenten een taakstelling opleggen.

Opgave voor Sliedrecht

Op basis van de huidige inzichten is te verwachten dat de gemeente Sliedrecht omstreeks 100 opvangplekken voor asielzoekers zal moeten creëren. Dit naast de opgave voor het huisvesten van statushouders (in de 1e helft van 2023 is de taakstelling vastgesteld op 35 personen).

Huidige crisisnoodopvang in gemeentekantoor

Naar verwachting zal de uitbreiding van opvanglocaties nog even duren, waardoor nog steeds een beroep gedaan moet worden op crisisnoodopvang. Daarom heeft het kabinet gemeenten dringend gevraagd die open te houden tot 1 juli 2023. De burgemeester heeft met instemming van het college van B&W besloten dit te doen. Daarbij is in overweging genomen dat deze opvang naar tevredenheid verloopt voor alle betrokkenen. Ook de overige gemeenten in de veiligheidsregio ZHZ kiezen voor verlenging. Voor eventuele volgende verzoeken geldt dat vanwege de geplande verbouwing van het gemeentekantoor de crisisnoodopvang uiterlijk dit kalenderjaar afgebouwd moet zijn.

Betrokkenheid vanuit de samenleving

Bij de eerdere opvang van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen in Sliedrecht hebben wij ervaren hoe groot de betrokkenheid vanuit onze samenleving is. Wij hopen daar nu opnieuw op te kunnen rekenen. Graag gaan wij de komende tijd in gesprek met verschillende maatschappelijke groeperingen als kerken, de moskee, sportverenigingen en de bibliotheek over wat zij kunnen bijdragen aan een goede ontvangst van asielzoekers in onze gemeente.

Beoogd effect

De inzet op een opvanglocatie voor 100 personen heeft als doel om tijdig te kunnen voldoen aan onze wettelijke taak. Door het daarbovenop creëren van maximaal 150 extra opvangplekken voor asielzoekers uit omliggende gemeenten (dus in het totaal maximaal 250 opvangplaatsen) zorgen we ervoor dat meer huurwoningen in de woonvoorraad van Sliedrecht beschikbaar blijven, omdat dan minder statushouders in Sliedrecht gehuisvest hoeven te worden. Inzet op een locatie in Sliedrecht Noord volgt uit een analyse op locatiecriteria.

Argumenten

A.1 Iedere gemeente dient aan de oplossing van de problematiek in het asielsysteem bij te dragen

Het college is van mening dat elke gemeente een verantwoordelijkheid heeft in de opvang van in Nederland aanwezige vluchtelingen. Door zelf de regie te nemen werken we mee aan de oplossing van het vraagstuk. Daarbij moeten gemeenten solidair met elkaar zijn en dient ieder een deel van deze opgave voor rekening te nemen. Met het aanbod van gemeente Sliedrecht om samen met andere gemeenten asielzoekers en statushouder op te vangen willen we een bijdrage leveren aan deze evenwichtige spreiding.

A.2 Het COA is verantwoordelijk voor ontwikkeling, inrichting, financiering en exploitatie

Het COA heeft capaciteit en kennis in huis om een opvanglocatie vorm te geven. Wettelijk gezien verzorgt het COA alle werkzaamheden om te komen tot een opvanglocatie en verzorgt zij tevens de financiering en exploitatie daarvan. De inzet van een huisarts vindt bijvoorbeeld onder regie van het COA plaats. Bij het inrichten van een opvanglocatie in Sliedrecht-Noord is ook de veiligheid van belang, voor zowel

de asielzoekers als de omgeving. Voor de veiligheid op de opvanglocatie is het COA verantwoordelijk. Over de veiligheidsaspecten worden afspraken gemaakt met het COA, de gemeentelijke diensten en politie, zoals dat nu ook voor de crisisnoodopvanglocatie het geval is.

A.3 Inzet is dat asielzoekers een zinvolle dagbesteding krijgen

In de afgelopen periode blijkt dat de doorlooptijd van asielprocedures langer is dan wenselijk.

Gedurende die tijd is er sprake van zeer veel beperkingen die aan asielzoekers worden opgelegd. Bekend is dat dit leidt tot verveling, wat niet bijdraagt aan het welbevinden van de mensen. Dat is ook de reden dat wij bij het Rijk/COA inzetten op het mogelijk maken dat asielzoekers een dagbesteding of werk in het vooruitzicht krijgen.

B.1 De extra opvangplekken zorgen voor verminderde druk op het woningenbestand

De woonbehoefte in Sliedrecht ligt, net als in heel Nederland, ruim boven het aanbod van woningen. Extra druk is er daarbij door de meerjarige opdracht om statushouders te vestigen. Door het creëren van extra opvangplekken, bovenop de te verwachten opdracht van 100 opvangplekken, beperken we de druk op het woningaanbod, mits er dan wel statushouders worden overgenomen door omliggende gemeenten.

C.1 Een locatie in Sliedrecht-Noord heeft de voorkeur

(Woon)ruimte onder de A15 is schaars en veelal niet geschikt voor de vestiging van een opvang voor asielzoekers. Er moet immers minimaal ruimte zijn voor 100 opvangplekken, de locatie moet passen binnen de criteria van het COA en de keuze mag geen belemmeringen opleveren voor reeds geplande ontwikkelingen. Om deze redenen gaat de voorkeur uit naar de ontwikkellocatie Sliedrecht-Noord.

Kanttekeningen / Risico's

A.1 Onvoldoende solidariteit

In de achterliggende periode is gebleken dat niet alle gemeenten in Nederland zich inzetten voor de opvang van asielzoekers. Gebrek aan solidariteit en evenwichtige spreiding zorgen voor onvoldoende draagvlak en draagkracht bij gemeenten die wel een inspanning verrichten.

A.2 Onvoldoende capaciteit

Hoewel het COA een grote rol heeft bij de opzet en exploitatie van de opvanglocatie, zorgt zij niet voor scholing, jeugdzorg en de meer algemene gezondheidszorg zoals ziekenhuisbezoek. Ook vraagt dit gehele proces (nu reeds) inzet van de gemeente op diverse beleidsterreinen, en doet beroep op capaciteit die momenteel onvoldoende beschikbaar is.

A.3 Huidige wetgeving zorgt voor beperkingen

Op dit moment is het voor asielzoekers nauwelijks toegestaan om te werken tijdens de asielprocedure.

En ook kan men pas starten met het integratieproces als men een vergunning heeft verkregen. Hiermee wordt een barrière opgeworpen voor asielzoekers om actief te participeren in de omgeving waarin ze worden opgevangen en zich al voor te bereiden op een mogelijk inburgeringstraject. Inzet van Sliedrecht is om het Rijk te verzoeken hier meer ruimte voor te creëren. Vraag is, of het Rijk in staat is hieraan tegemoet te komen.

B.1 Onvoldoende tegenprestatie omliggende gemeenten

Op dit moment zijn de onderhandelingen met omliggende gemeenten nog niet afgerond. Uitkomst kan zijn, dat we onvoldoende tegenprestatie aangeboden krijgen in de vorm van het overnemen van huisvesting van statushouders. In dat geval beperkt Sliedrecht zich tot de eigen taakstelling.

C.1 Locatie Sliedrecht-Noord niet, of niet tijdig haalbaar

Er moet nog het nodige worden onderzocht inzake de haalbaarheid van een opvanglocatie in Sliedrecht-Noord. Mocht dit ertoe leiden dat de opvang niet tijdig kan worden gerealiseerd of in zijn geheel niet geschikt wordt bevonden, dan zullen we alternatieven moeten onderzoeken.

- **Financiën**

Inzet dient budgetneutraal te zijn. Alle kosten die voortvloeien uit de opvanglocatie dienen door het Rijk te worden afgedekt. Op dit moment wordt een premie van 2500 euro per extra opvangplek (mits voor 1 mei a.s. definitief toegezegd) in het vooruitzicht gesteld. Dit geld is vrij in te zetten.

- **Wet- en regelgeving / Juridische zaken**

Het college van B&W is bevoegd om te besluiten tot het verlenen van medewerking aan de opzet van een opvanglocatie voor asielzoekers op grond van de gemeentewet, artikel 160, lid 1, onder e. Op grond van artikel 169, lid 4 van deze wet neemt het college, indien uitoefening van de bevoegdheden zoals bedoeld in artikel 160, lid 1, onder e, f, g en h, (mogelijk) ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente, geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

- **Duurzaamheid**

Niet van toepassing

- **Inclusiviteit**

De te ontwikkelen opvanglocatie, zal in beginsel openstaan voor iedereen die aan de basiscriteria voldoen, ongeacht geslacht, geloof, geaardheid, etc. Toewijzing van opvangplekken vindt overigens plaats onder de regie van het COA, waarbij de ervaring leert dat goed wordt gekeken naar de samenstelling van de groep en de mix van leeftijden en achtergronden.

- **Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld**

raadsbesluit Het voorstel ziet op een termijn van minimaal 5 jaar.

Communicatie / Participatie

- Met het uitgaan van dit raadsstuk op 14 februari wordt een persbericht verstuurd, waarin de contouren van het voorstel worden toegelicht.
- Direct belanghebbenden en omwonenden Sliedrecht-Noord zijn vooraf zo veel als mogelijk geïnformeerd.
- Na het ontvangen van akkoord vanuit het COA op de geschiktheid van een locatie in Sliedrecht Noord zullen alle inwoners, direct belanghebbenden en maatschappelijke organisaties worden benaderd en geïnformeerd.

Vervolprocedure (inspraak/publiceren)

14 februari 2023	Aanbieden raadsvoorstel, gevolgd door persbericht, uitnodiging omwonenden gemeentekantoor, persoonlijke benadering belanghebbenden/omwonenden Sliedrecht-Noord
16 februari 2023	Beeldvormende, technische bespreking met raad
21 februari 2023	Oordeelsvormend en besluitvormend raadsbespreking
23 februari 2023	Informatiebijeenkomst omwonenden gemeentekantoor
Nader te bepalen:	Brede informatiebijeenkomst Sliedrecht-Noord

Eerdere besluitvorming c.q. bronvermelding

Niet van toepassing

